

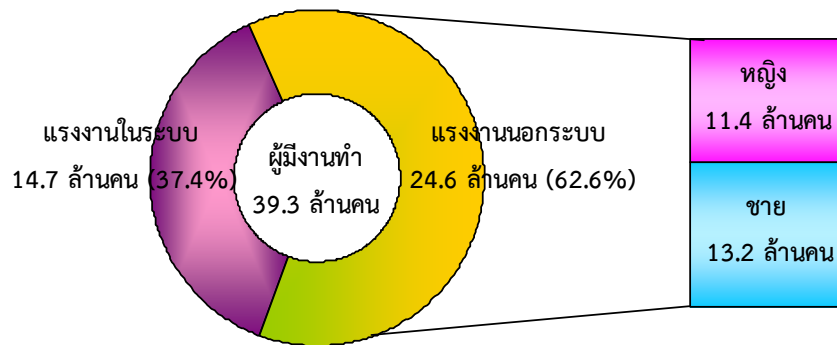
สรุปผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2554

แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ซึ่งผลการสำรวจในปี 2554 สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

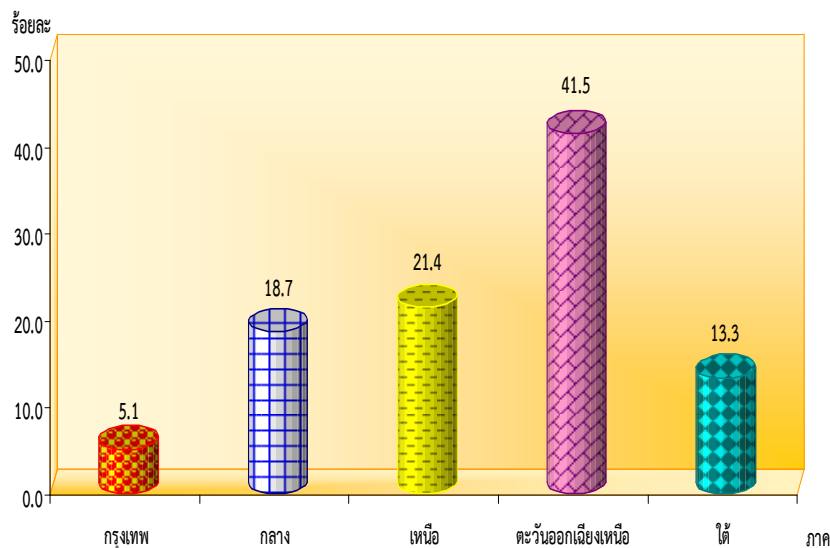
1. จำนวนแรงงานนอกระบบ

ผลการสำรวจในปี 2554 พบว่า มีจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น 39.3 ล้านคน โดยเป็นผู้ทำงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานหรือเรียกว่าแรงงานนอกระบบ 24.6 ล้านคน หรือร้อยละ 62.6 และที่เหลือเป็นผู้ทำงานในระบบหรือแรงงานในระบบ 14.7 ล้านคน หรือร้อยละ 37.4 สำหรับแรงงานนอกระบบเมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า มีจำนวนไม่แตกต่างกันมาก คือเพศชาย 13.2 ล้านคน หรือร้อยละ 53.8 และเพศหญิง 11.4 ล้านคน หรือร้อยละ 46.2 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด นอกจากนี้ แรงงานนอกระบบทำงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดร้อยละ 41.5 รองลงมาเป็นภาคเหนือร้อยละ 21.4 ภาคกลาง ร้อยละ 18.7 ภาคใต้ ร้อยละ 13.3 และกรุงเทพมหานครมีแรงงานนอกระบบน้อยที่สุด ร้อยละ 5.1

แผนภูมิ 1 จำนวนแรงงานนอกระบบ จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2554

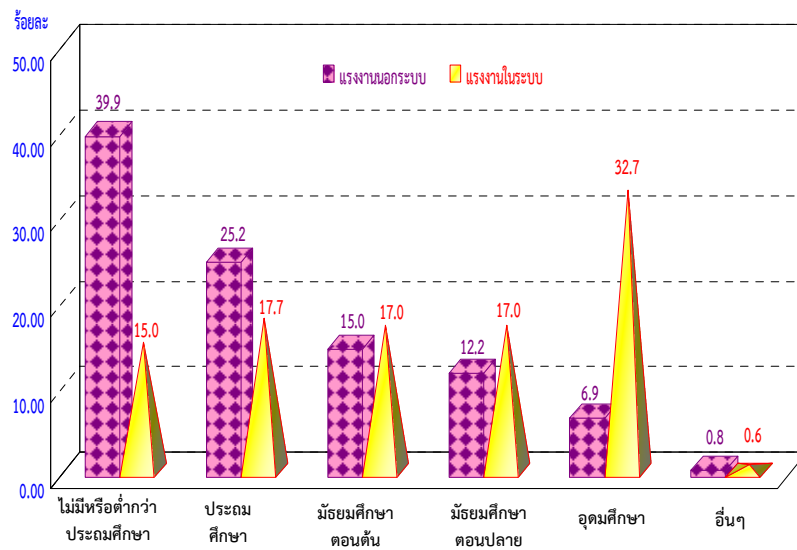
แผนภูมิ 2 ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภาค พ.ศ. 2554

2. ระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบ

สำหรับระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด ประมาณ 16.0 ล้านคน หรือร้อยละ 65.1 รองมาเป็นระดับมัธยมศึกษา 6.7 ล้านคน หรือ ร้อยละ 27.2 และระดับอุดมศึกษา 1.7 ล้านคน หรือ ร้อยละ 6.9 จะเห็นได้ว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาในระดับที่ไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับแรงงานในระบบ ดังนั้น หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาแก่แรงงานนอกระบบเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและยกระดับสถานภาพการทำงานของแรงงานนอกระบบให้ดีขึ้น

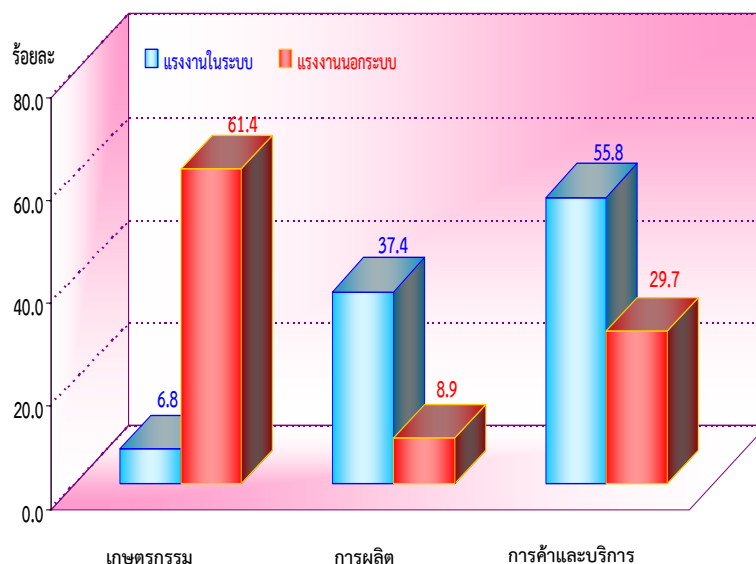
แผนภูมิ 3 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ
จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2554

3. ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบ

เมื่อพิจารณาถึงประเภทการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พบว่า แรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมโดยมีจำนวนถึง 15.1 ล้านคน หรือร้อยละ 61.4 รองลงมาทำงานอยู่ในภาคการค้าและการบริการ ร้อยละ 29.7 และภาคการผลิต ร้อยละ 8.9

แผนภูมิ 4 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ
จำแนกตามกลุ่มทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2554

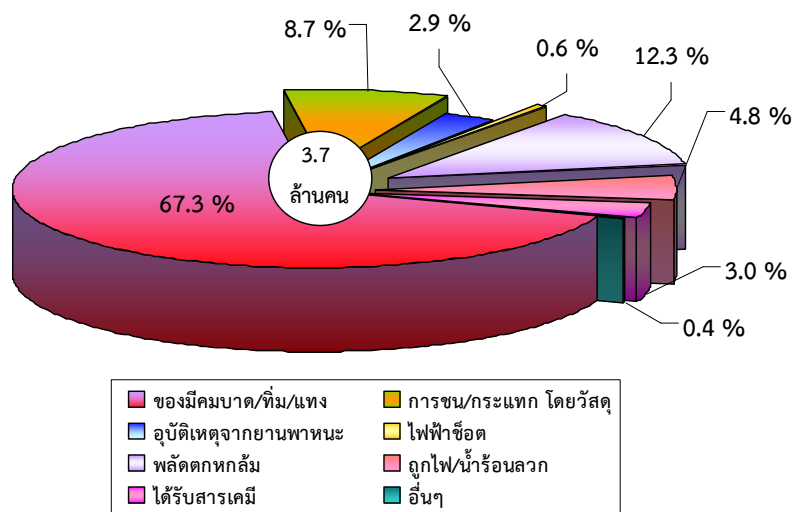

4. การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุ

สำหรับการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในปี 2554 มีจำนวน 3.7 ล้านคน โดยลักษณะของการเกิดอุบัติเหตุและบาดเจ็บเกิดจากการถูกของมีคมมากที่สุด ร้อยละ 67.3 รองลงมาเป็นการพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 12.3 การชนและกระแทก ร้อยละ 8.7 ไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก ร้อยละ 4.8 ได้รับสารเคมี ร้อยละ 3.0 อุบัติเหตุจากยานพาหนะ ร้อยละ 2.9 และไฟฟ้าช็อต ร้อยละ 0.6

หากพิจารณาแรงงานนอกระบบที่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุในปี 2554 พบว่า มีจำนวนเฉลี่ยวันละ 10,003 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2553 (เฉลี่ยวันละ 9,637 คน) ซึ่งเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นสถานประกอบการควรเข้ามาดูแลและสร้างความปลอดภัยจากการทำงานให้แก่แรงงานนอกระบบมากขึ้น

แผนภูมิ 5 ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุ พ.ศ. 2554

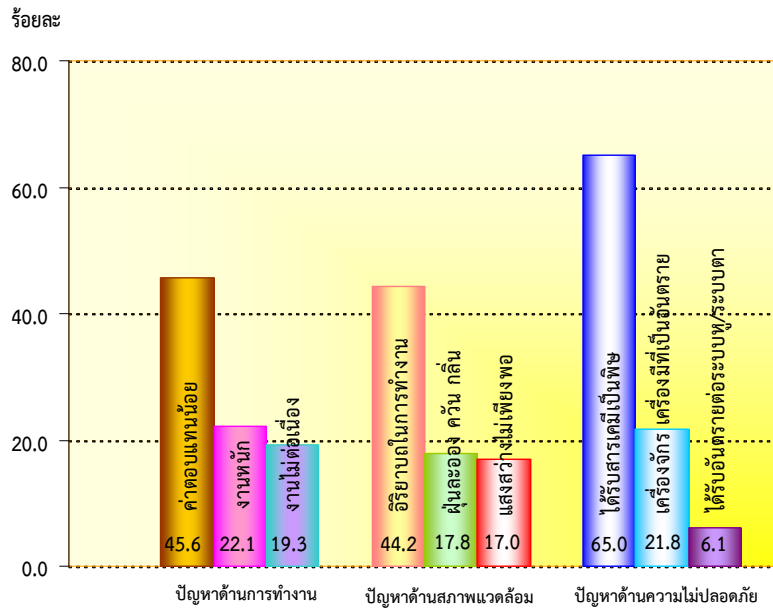
5. ปัญหาของแรงงานนอกระบบ

ผลจากการสำรวจแรงงานนอกระบบต่อปัญหาต่าง ๆ จากการทำงานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา พบว่า ปัญหาด้านการทำงานที่แรงงานนอกระบบต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือมากที่สุด คือ ปัญหาการได้รับค่าตอบแทนน้อย ร้อยละ 45.6 รองลงมาเป็น ทำงานหนักร้อยละ 22.1 และงานที่ไม่ได้รับการจ้างอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 19.3 ที่เหลือเป็นอื่นๆ เช่น ไม่มีสวัสดิการ ไม่มีวันหยุด ทำงานไม่ตรงเวลา ปกติ ชั่วโมงทำงานมากเกินไปและลาพักผ่อนไม่ได้

สำหรับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่แรงงานนอกระบบประสบมากที่สุด คือ อริยาบถในการทำงาน (ไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะท่าทางในการทำงาน) ร้อยละ 44.2 มีฝุ่น คิววัน กลิ่น ร้อยละ 17.8 และมีแสงสว่างไม่เพียงพอ ร้อยละ 17.0

ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนใหญ่ ได้รับสารเคมีเป็นพิษ ร้อยละ 65.0 เครื่องจักรเครื่องมือ ที่เป็นอันตราย ร้อยละ 21.8 และการได้รับอันตรายต่อระบบหู/ระบบตา ร้อยละ 6.1

แผนภูมิ 6 ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหาที่เกิดจากการทำงานที่สำคัญ (ด้านการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัย) พ.ศ.2554

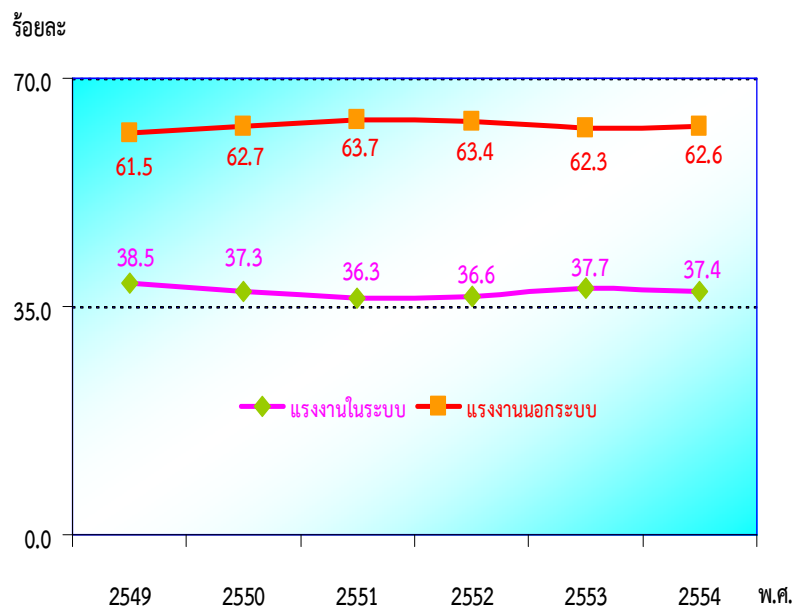

6. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของแรงงานนอก

ระบบในช่วงปี 2549-2554

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ปี 2549 จนถึง ปี 2554 พบว่า ผู้ทำงานที่เป็นแรงงานนอกระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2549 – 2551 แต่ ปี 2552 – 2554 แรงงานนอกระบบเริ่มลดลง เมื่อเทียบกับปี 2551 (ร้อยละ 63.7) ปี 2552 (ร้อยละ 63.4) ปี 2553 (ร้อยละ 62.3) และปี 2554 (ร้อยละ 62.6)

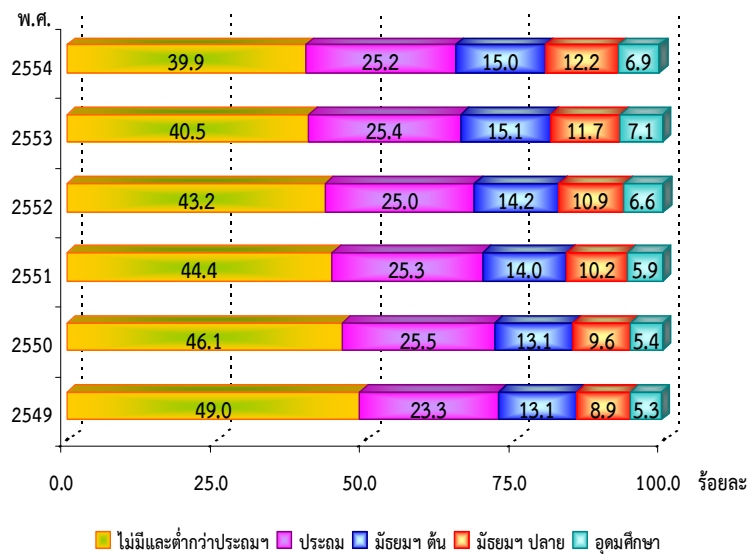
แผนภูมิ 7 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ พ.ศ. 2549-2554

สำหรับระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบ ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา ตามลำดับ

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงปี 2549 ถึงปี 2554 แรงงานนอกระบบที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษามีจำนวนลดลง แต่เป็นการลดลงในอัตราค่อนข้างช้า จะเห็นว่าระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาก็ยังกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของผู้มีการศึกษาไม่สูงนัก

แผนภูมิ 8 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2549-2554

และเมื่อพิจารณาตามอุตสาหกรรมในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม พบว่า ตั้งแต่ปี 2549 – 2554 แรงงานนอกระบบที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนมากกว่านอกภาคเกษตรกรรม แต่จะเห็นได้ว่าปี 2551 – 2553 แรงงานนอกระบบที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2554 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

แผนภูมิ 9 เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม พ.ศ. 2549-2554

